

บทที่ 10 การประเมินผล (Assessment)

ความหมาย

การประเมินผล หมายถึง การรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบเพื่อจัดบริการทางการศึกษาพิเศษ และเพื่อจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Plan) ให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ (McLoughlin & Lewis, 1994) ทั้งนี้ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย เช่น นักกายภาพบำบัด นักแก้ไขการพูด เป็นต้น การประเมินผลมักครอบคลุมทักษะทางการเรียนภาษา และทักษะทางสังคม เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละคน

วัตถุประสงค์ในการประเมินผล

การประเมินผลมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อชี้บ่งว่า เด็กคนใดควรได้รับบริการจากการศึกษาพิเศษ
2. เพื่อใช้เขียนแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education plan)

โดยอาศัยข้อมูลที่รวบรวมได้จากการประเมินผล (Kirk, Gallagher & Anastasiow, 1993, 14)

ระดับของการประเมินผล

เวนน์ (Venn, 1994, 17) ได้เสนอระดับการประเมินผลไว้ 4 ระดับดังตารางที่

12

ตารางที่ 12 ระดับและเป้าหมายของการประเมินผลในการจัดการศึกษาพิเศษ

ระดับของการประเมินผล	เป้าหมาย	คำถามสำหรับการประเมินผล
1. การคัดแยกเด็ก	การบ่งชี้ความสามารถโดยทั่วไปของเด็ก	๑ ปัญหาที่เกิดขึ้นควรได้รับความสนใจต่อไปไหม?
2. การแยกประเภทและการจัดวางตัวบุคคล	เพื่อตัดสินว่าใครมีคุณสมบัติ/คุณลักษณะที่จะได้รับการศึกษาพิเศษ	๑ นักเรียนมีความบกพร่องด้านใด? ๑ นักเรียนต้องการความช่วยเหลืออะไรบ้าง?
3. การจัดโปรแกรมทางการศึกษาให้กับเด็ก	เพื่อรับข่าวสารข้อมูลต่างๆ ในการจัดทำโปรแกรมสำหรับเด็กรายบุคคล	๑ วัตถุประสงค์ในการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมสำหรับนักเรียนคืออะไร? ๑ อะไรคือลำดับความสำคัญในการจัดการเรียนการสอน?
4. วัด/ตรวจสอบความก้าวหน้าของเด็ก	เพื่อประเมินความก้าวหน้าของเด็กและควบคุมให้โปรแกรมมีประสิทธิภาพ	๑ นักเรียนมีความก้าวหน้าบ้างหรือไม่? ๑ บริการที่นักเรียนได้รับเหมาะสมกับความต้องการของนักเรียนหรือไม่?

ระดับของการประเมินผลแบ่งเป็น 4 ระดับคือ

1. การคัดแยกเด็ก การคัดแยกเด็กหรือการคัดเลือก (Screening) เป็นขั้นตอนแรกในการประเมินผล เป้าหมายในการคัดแยกเด็กเพื่อตัดสินเกี่ยวกับระดับความสามารถโดยทั่วไป หรือพฤติกรรมของเด็ก การคัดแยกเด็กเป็นประโยชน์ต่อผู้ปกครองและตัวเด็กซึ่งอาจมีข้อบกพร่องทางการเรียนหรือปัญหาทางพฤติกรรม

วัตถุประสงค์ในการคัดแยกเด็กเพื่อที่จะได้ภาพลักษณ์กว้างๆ เกี่ยวกับตัวเด็ก เพื่อบ่งชี้ว่าเด็กคนใดต้องการการคัดแยกอย่างละเอียดในขั้นต่อไป แต่มิได้วิเคราะห์ถึงรายละเอียด จุดเด่นหรือจุดบกพร่องของเด็ก การแยกเด็กเพื่อตอบคำถามว่า “ปัญหาที่เกิดขึ้นต้องการการดูแลเป็นพิเศษหรือไม่?”

การคัดแยกเด็กอาจรวมถึงวิธีการต่าง ๆ ต่อไปนี้

- ๔ การแยกโดยใช้แบบทดสอบแบบอิงกลุ่ม
- ๔ การคัดแยกโดยใช้แบบสำรวจรายการ, scale, inventories
- ๔ การสังเกตพฤติกรรม
- ๔ การสังเกตภาษาและคำพูด
- ๔ ผลจากการทดสอบทางสายตา
- ๔ ผลจากการทดสอบทางการได้ยิน
- ๔ รายงานแพทย์
- ๔ บันทึกความก้าวหน้า
- ๔ ประวัติการศึกษา
- ๔ บันทึกจากสัญญาและการประชุมผู้ปกครอง

เครื่องมือในการคัดแยกเด็ก

เครื่องมือในการคัดแยกเด็กอาจรวมถึง แบบทดสอบอย่างง่ายที่ฝ่ายบริหารสร้างขึ้น รวมถึงมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) แบบสำรวจรายการ (checklist) หรือเทคนิคการสังเกตพฤติกรรม การคัดแยกเด็กซึ่งอาจทำเป็นกลุ่มหรือรายบุคคลก็ได้ ผู้ประเมินใช้ช่วงเวลาสั้น ๆ ประมาณ 15-20 นาทีในการให้คะแนนแบบทดสอบ ตรวจสอบมาตราส่วนประมาณค่า แบบสำรวจรายการ หรือแบบบันทึกพฤติกรรมเด็ก เป็นต้น

ข้อจำกัดของเครื่องมือในการคัดแยกเด็ก

แบบทดสอบที่ใช้คัดแยกเด็กเพื่อที่จะได้ภาพลักษณ์อย่างกว้าง ๆ ของเด็กเท่านั้น โดยที่ไม่ได้ระบุจุดเด่นหรือจุดด้อยของเด็ก จึงต้องอาศัยการคัดแยกอย่างละเอียดในขั้นต่อไป

2. การแยกประเภทและจัดวางตัวบุคคล (Classifying and Placing Students)

การแยกและจัดประเภทเด็กเป็นขั้นตอนต่อจากการคัดแยกเด็กเพื่อระบุปัญหาของเด็ก และจัดบริการทางการศึกษาพิเศษให้กับเด็ก ทั้งนี้อาจแยกประเภทเด็กเป็นเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ เด็กที่มีความบกพร่องทางอารมณ์และพฤติกรรม หรือเด็กปัญญาอ่อน เป็นต้น ในขั้นนี้ ผู้ปกครองจะเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบ รวมถึงการที่จะอนุญาตให้มีการทดสอบเด็ก การร่วมประชุม การยินยอม (consent) ในการตัดสินใจว่าจัดให้เด็กเป็นเด็กพิเศษประเภทใด เป็นต้น ในขั้นการแยกประเภทเด็กนี้ จะมีการทำงาน

ร่วมกันของบุคคลในวงการต่างอาชีพกัน เช่น นักกายภาพบำบัด นักจิตวิทยา นักแก้ไขความผิดปกติทางการได้ยิน (audiologist) เป็นต้น

เครื่องมือที่ใช้ในการแยกประเภทและจัดวางตัวบุคคล

แบบทดสอบซึ่งเป็นเครื่องมือชนิดหนึ่งที่ใช้ในการแยกประเภทเด็กนี้จะต่างจากขั้นคัดแยกเด็ก (screening) ในขั้นแรกที่ทดสอบในช่วงสั้นๆ แต่แบบทดสอบในขั้นนี้เป็นแบบทดสอบแบบเป็นทางการ (formal) จะใช้เวลานานกว่า มีรายละเอียดลึกซึ้งมากกว่า เครื่องมือที่ใช้อาจรวมถึงเครื่องมือในการวัดสติปัญญา ความสำเร็จทางการเรียน ทักษะทางพฤติกรรม และการรับรู้ต่างๆ เป็นต้น

ข้อจำกัดของการแยกประเภทและจัดวางตัวบุคคล

มีข้อจำกัดบางประการซึ่งผู้ใช้เครื่องมือควรใช้ด้วยความระมัดระวัง เนื่องจากมีคะแนนเป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญในการแยกและจัดประเภทเด็ก ถึงแม้ว่าคะแนนนั้นจะเชื่อถือได้ แต่บางครั้งคะแนนไม่สามารถทำนายพฤติกรรมหรือความสามารถได้ถูกต้องแม่นยำเสมอไป ตัวอย่างเช่น เด็กอาจได้คะแนนจากแบบทดสอบสูงในสถานการณ์ที่จัดขึ้นขณะทดสอบ แต่มีปัญหาทางด้านพฤติกรรมในสถานการณ์อื่นหรือในห้องเรียน เป็นต้น

3. การจัดโปรแกรมทางการศึกษาให้กับเด็ก (Educational Programming with Students)

การประเมินผลในขั้นการจัดโปรแกรมการศึกษาให้กับเด็ก เป็นขั้นที่รวบรวมข่าวสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องในการเขียนวัตถุประสงค์ในการจัดการเรียนการสอน ประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรและสื่อการสอน การจัดโปรแกรมทางการศึกษาเกี่ยวข้องกับการประเมินผลในชั้นเรียนโดยประเมินจากการปฏิบัติงานของเด็กว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการจัดการเรียนการสอนหรือไม่ ขั้นตอนในการจัดโปรแกรมทางการศึกษานี้ นับเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดขั้นตอนหนึ่งในการประเมินผล

เครื่องมือที่ใช้ในการจัดโปรแกรมทางการศึกษาให้กับเด็ก

เครื่องมือที่ใช้ในขั้นนี้ ได้แก่ แบบสำรวจรายการ (checklist) การปฏิบัติงานของเด็ก แบบทดสอบความสามารถ แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้น การสังเกต และการตัดสินใจของครูหลังจากที่มีปฏิสัมพันธ์กับเด็ก ซึ่งนับเป็นข้อมูลที่สำคัญ

ข้อจำกัดของการจัดโปรแกรมการศึกษาให้กับเด็ก

อย่างไรก็ตามเครื่องมือต่างๆ เหล่านี้มีข้อจำกัดเนื่องจากการประเมินผลส่วนใหญ่ขึ้นกับความรู้สึก ความคิดเห็นของครูเป็นหลัก ซึ่งครูอาจมีอคติต่อเด็ก จึงควรระวังในเรื่องเหล่านี้ด้วย

4. วัดและตรวจสอบความก้าวหน้าเด็ก (Measuring student progress)

การตรวจสอบความก้าวหน้าเด็คนับเป็นการประเมินผลของความก้าวหน้าเด็ก จากบทเรียนรายวัน ตรวจสอบความก้าวหน้า หรือพัฒนาการโดยรวม และเพื่อตรวจสอบ บริการทางการศึกษาพิเศษว่าสนองความต้องการของเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละคน ด้วย

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินความก้าวหน้าเด็ก

เครื่องมือที่ใช้ประเมินความก้าวหน้า โดยประเมินจากบทเรียนรายวันที่เด็ก ปฏิบัติ นับเป็นการประเมินอย่างไม่เป็นทางการ รวมถึง

- แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้น
- แบบทดสอบจากแบบฝึกหัดต่าง ๆ
- ผลจากการวิเคราะห์งานหรือวิเคราะห์ข้อผิดพลาด
- การสังเกตของครูและความประทับใจของครู
- ข้อมูลทางด้านการควบคุมพฤติกรรม

ครูจะใช้เทคนิคที่หลากหลายในการตรวจสอบความก้าวหน้าของเด็ก โดยอาจ บันทึกความก้าวหน้าในสมุดพก เขียนเป็นกราฟเกี่ยวกับการควบคุมพฤติกรรมต่าง ๆ หรือ เขียนเป็นบันทึกจากการสังเกตหรือความประทับใจที่ครูได้รับ

ข้อจำกัดในการประเมินความก้าวหน้าเด็ก

ข้อจำกัดในการประเมินความก้าวหน้าเด็กคือสิ้นเปลืองเวลามาก

ขั้นตอนการประเมิน

แมคคลาฟลินและลูวิส (McCloughlin & Lewis, 1994, 29) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการ ประเมินผลไว้ 9 ขั้นตอน รวมทั้งกระบวนการต่าง ๆ และผลที่ได้ดังตาราง

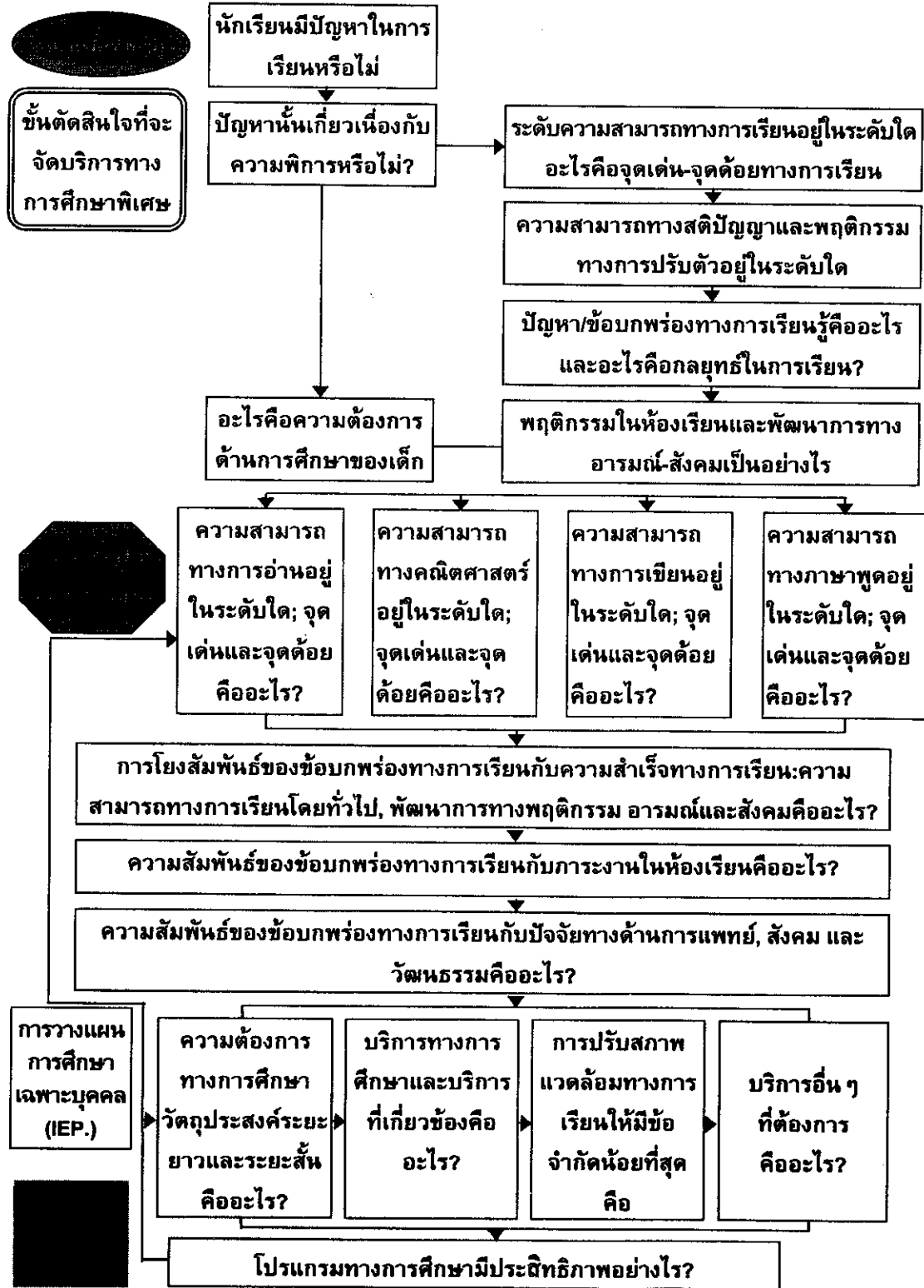
ตารางที่ 13 แสดงขั้นตอนการประเมินผล

ขั้นตอน	กระบวนการ	สรุป
1. คัดแยกเด็กและกลยุทธก่อนการส่งต่อ	□ คณะทำงานและผู้เกี่ยวข้อง สังเกตเด็ก ตรวจสอบแบบทดสอบที่เด็กทำและให้คะแนน และปรับการเรียนการสอน	□ นักเรียนได้รับการชี้แจงว่าเป็นเด็กที่มีความบกพร่องเกี่ยวกับการเรียนการสอนหรือความบกพร่องทางพัฒนาการ
2. ขั้นส่งต่อ	□ หลังจากคณะทำงานได้พยายามแก้ไขปัญหาก็ยังจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลเพิ่มเติมและมีการตั้งคำถามว่าเด็กสมควรจะได้รับบริการทางการศึกษาพิเศษหรือไม่	□ การประเมินเด็กเพื่อจัดการศึกษาพิเศษให้กับเด็กและผู้ปกครองรับทราบ
3. วางแผนการประเมินผลรายบุคคล (Individualized Assessment Plan)	□ การตั้งคำถามเพื่อเป็นแนวทางในการประเมิน คณะทำงานสร้างแผนประเมินผลขึ้นมา	□ การใช้คำถามเป็นแนวในการประเมิน มีเรื่องของขั้นตอน บุคลากร และช่วงเวลาที่เกี่ยวข้อง
4. ผู้ปกครองอนุญาตให้ประเมินผลเด็ก	□ มีการบอกกล่าวผู้ปกครองเกี่ยวกับความจำเป็นที่ต้องมีการประเมินธรรมชาติของแบบทดสอบและสิทธิของผู้ปกครองที่พึงมี	□ ผู้ปกครองยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรเกี่ยวกับการประเมินผล
5. การดำเนินการจัดการสอบ (Administration) การให้คะแนนและการตีความ	□ ในช่วงเวลาที่เหมาะสม คณะทำงานทดสอบเด็กสังเกตเด็ก และสัมภาษณ์เด็ก ฯลฯ	□ คณะผู้ทำการประเมินผลใช้เครื่องมือแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการในการประเมินเด็ก

ตารางที่ 13 แสดงขั้นตอนการประเมินผล (ต่อ)

วัตถุประสงค์	วิธีการประเมินผล	การประเมินผล
6. รายงานผล	□ รวบรวมผลที่ได้จากการประเมินเด็กนำมาอภิปรายและจัดเข้าเป็นแฟ้มในลักษณะของจุดเด่นและจุดที่ควรแก้ไขปรับปรุงและอธิบายให้ผู้ปกครองทราบ	□ ดีความข้อมูลจากการประเมินผลและมีการอภิปรายระหว่างผู้ปกครองกับและคณะทำงาน
7. ตัดสินใจที่จะจัดการศึกษาพิเศษ	□ ข้อมูลจากแบบทดสอบและข้อมูลอื่นๆ ใช้เป็นแนวทางในการจัดบริการทางการศึกษาพิเศษให้กับเด็ก	□ คณะทำงานตรวจสอบความต้องการเด็กและข้อมูลในการประเมินผล
8. วางแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Plan) (IEP.)	□ คณะทำงานจัดลำดับความต้องการของเด็กและสร้างแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล	□ คณะทำงานตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในการจัดโปรแกรมให้กับเด็ก รวมถึงช่วงเวลาที่เด็กจะอยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีข้อจำกัดน้อยที่สุด (The Least Restrict Environment) และช่วงเวลาของการประเมินโครงการ
9. การยินยอมของผู้ปกครองเกี่ยวกับ IEP.	□ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการสร้าง IEP. โดยการร่วมกำหนดเป้าหมายและวิถีทางที่จะให้ประสบความสำเร็จตลอดจนการประเมินผล	□ การที่ผู้ปกครองเห็นชอบกับเนื้อหาของทั้งหมดของ IEP. รวมทั้งการจัดการศึกษาพิเศษให้กับเด็ก

ตารางที่ 14 รูปแบบคำถามที่ใช้เป็นแนวทางในการประเมินผล

ประเภทของการประเมิน

การประเมินแบ่งเป็น 2 ประเภทคือ

1. กลยุทธ์การประเมินอย่างเป็นทางการ (Formal Strategies)
2. กลยุทธ์การประเมินอย่างไม่เป็นทางการ (Informal Strategies)

1. กลยุทธ์การประเมินอย่างเป็นทางการ (Formal Strategies)

การประเมินอย่างเป็นทางการมีขั้นตอนที่เฉพาะเจาะจงหลายขั้นตอน รวมถึง การดำเนินการจัดสอบ (administration) การให้คะแนน การแปลผลคะแนน ตลอดจนการใช้แบบทดสอบแบบอิงกลุ่ม (norm-referenced test) ซึ่งเป็นการประเมินผลโดยนำคะแนนเด็กแต่ละคนไปเปรียบเทียบกับกลุ่มโดยตรวจดูว่าคะแนนอยู่ตรงใดของกลุ่ม นับเป็นการเปรียบเทียบความสามารถเด็กกับกลุ่ม

2. กลยุทธ์การประเมินอย่างไม่เป็นทางการ (Informal Strategies)

การประเมินอย่างไม่เป็นทางการ เช่น

- การสังเกต (Observation)
- การประเมินโดยอาศัยหลักสูตรเป็นแกน (Curriculum-based assessment)
- การวิเคราะห์ตัวอย่างผลงาน (Work sample analysis)
- การวิเคราะห์งาน (Task analysis)
- แฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio)
- แบบทดสอบอย่างง่ายที่ครูสร้างขึ้น
- แบบสำรวจรายการ (Checklist) และมาตราส่วนประมาณ (rating scale)
- การสัมภาษณ์ (interview)
- การใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) เป็นต้น

ตัวอย่างการทดสอบอย่างเป็นทางการ

1) แบบทดสอบ The Learning Accomplishment Profile-Standardized Assessment (LAP-D Standardized Assessment) เป็นแบบทดสอบที่เป็นที่นิยมมากในการประเมินผลพัฒนาการเด็กที่มีความบกพร่องในระดับก่อนประถมศึกษาระหว่างอายุ 6 เดือน - 6 ปี

แบบทดสอบ The LAP-D Standardized Assessment ครอบคลุมจุดเด่น-จุดควรปรับปรุงของเด็กรวม 8 ด้าน คือ

- (1) กล้ามเนื้อใหญ่ - การเคลื่อนไหวร่างกาย
- (2) กล้ามเนื้อใหญ่ - การเคลื่อนไหววัตถุ
- (3) กล้ามเนื้อย่อย - การหยิบจับสิ่งของ
- (4) กล้ามเนื้อย่อย - การเขียน
- (5) สติปัญญา - การจับคู่
- (6) สติปัญญา - การนับ
- (7) ภาษา - การบอกชื่อ
- (8) ภาษา - ความเข้าใจ

ตารางที่ 15 แบบทดสอบ LAP-D Standardized Assessment ความสามารถของกล้ามเนื้อย่อย-ทางการเขียน (Fine Motor-Writing)(Nehring, Nehring, Bruni & Randolph, 1992)

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ลักษณะ	Pretest	Posttest	หมายเหตุ
12	FW.1	ทำเครื่องหมายหรือจุดได้หลังจากการสาธิตให้ดู			
15	FW.2	เขียนแบบการขีดเขียน			
18	FW.3	เขียนแบบการลากเส้น (stroke) ทิศทางใดก็ได้			
24	FW.4	เขียนแบบเส้นแนวตั้ง			
24	FW.5	เขียนแบบเส้นตรงแนวนอน			
30	FW.6	เขียนแบบวงกลม ○			
30	FW.7	จับดินสอ			
30	FW.8	เขียนแบบเส้นกากบาท ✕			
36	FW.9	เขียนแบบตัวอักษร H			
36	FW.10	เขียนแบบตัวอักษร V			
36	FW.11	วาดรูปวงกลมตามแบบได้			
42	FW.12	ลากเส้นตามรอบรูปสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูนได้			
48	FW.13	วาดรูปคนมีส่วนประกอบ 2 ส่วนได้			
48	FW.14	เขียนเส้นกากบาทตามแบบได้			
48	FW.15	เติมส่วนประกอบคนที่ขาดไปได้ 3 ส่วน			
54	FW.16	เขียนอักษร V ตามแบบ			
54	FW.17	เขียนอักษร H ตามแบบ			
54	FW.18	เขียนคำง่าย ๆ ตามแบบได้ (แมว)			

ตารางที่ 15 แบบทดสอบ LAP-D Standardized Assessment ความสามารถของกล้ามเนื้อ
ย่อย-ทางการเขียน (Fine Motor-Writing) (Nehring, Nehring, Bruni &
Randolph, 1992) (ต่อ)

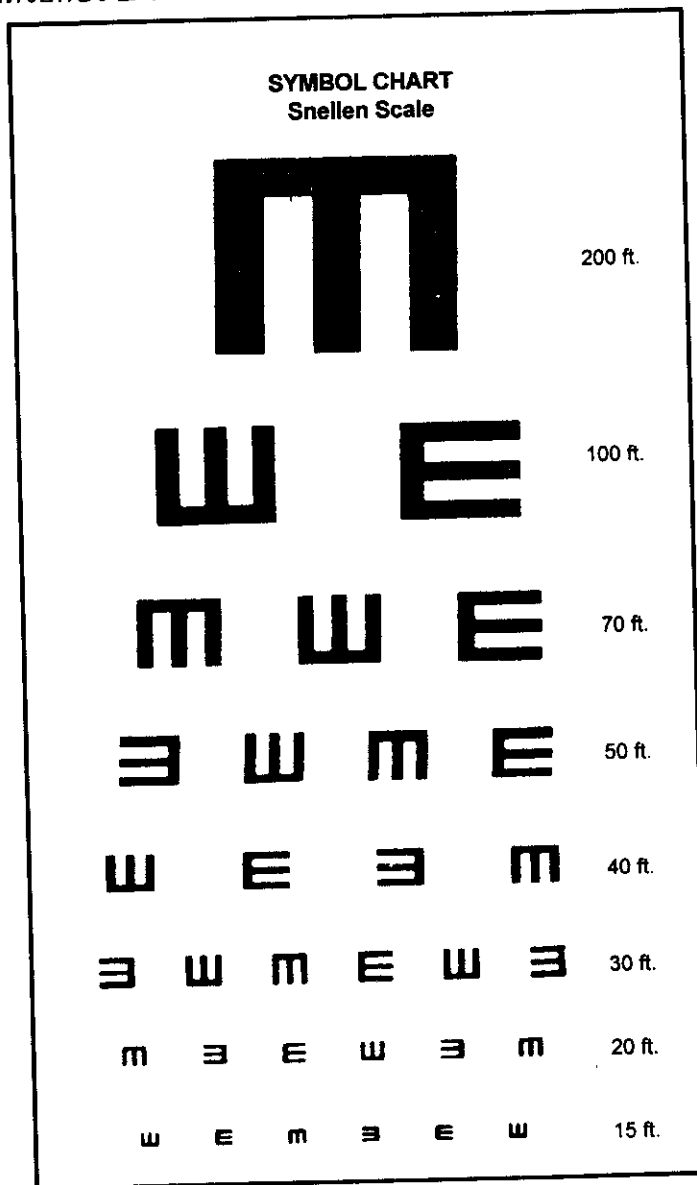
อายุ (เดือน)	ข้อที่	ลักษณะ	Pretest	Posttest	หมายเหตุ
54	FW.19	วาดรูปทรงสี่เหลี่ยมจัตุรัสตามแบบ □			
54	FW.20	เขียนตัวอักษรได้ 2 ตัวโดยไม่ดูแบบ			
60	FW.21	ต่อเติมส่วนประกอบคนได้ 7 ส่วน			
60	FW.22	วาดรูปสามเหลี่ยม Δ ตามแบบ			
60	FW.23	วาดคนมีส่วนประกอบ 7 ส่วนโดยไม่ผิด			
66	FW.24	เขียนเลข 1-2-3-4-5 ตามแบบ			
66	FW.25	ต่อเติมภาพคนมีส่วนประกอบ 9 ส่วน			
66	FW.26	วาดภาพบ้านง่ายๆ ได้ตามแบบ			
72	FW.27	วาดสี่เหลี่ยมผืนผ้า □ ตามแบบ			
72	FW.28	เขียนตัวอักษร b, d, p, g ตามแบบ			
72	FW.29	วาดภาพมือตามแบบได้			
72	FW.30	วาดภาพสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูนตามแบบได้			
72	FW.31	เขียนตัวเลข 6-10 ตามแบบ			
หมายเหตุ - เกณฑ์ตัดสินต้องปรับให้เหมาะสมสำหรับเด็กไทย					

ที่มา : Nehring, A., Nehring, E., Bruni, J., & Randolph, (1992) **Learning Accomplishment Profile-Diagnostic Edition**. Winston-Salem, NC: Kaplan Press.

2) Snellen Chart (แผนภูมิสนลเลน)

วิธีการที่นิยมใช้ในการคัดแยก Screening เด็กที่มีปัญหาทางสายตาคือ Snellen Chart ซึ่งประกอบด้วยตัวอักษรหลายๆ ตัว ที่ใช้สำหรับเด็กโตและผู้ใหญ่ ขนาดของตัวอักษรจะต่างกันไป โดยที่ตัวใหญ่จะอยู่แถวบนสุด วิธีทดสอบโดยการให้เด็กอ่าน Chart โดยยืนห่าง Chart 20 ฟุต

ภาพที่ 27 แสดงถึงการปรับแผนภูมิ (Snellen) สำหรับเด็กเล็กและผู้ที่ไม่ออก
 แผนภูมินี้ประกอบด้วยตัวอักษร E ซึ่งอยู่ตำแหน่งต่างๆ กัน 4 ตำแหน่ง ผู้อ่านต้องบอกหรือ
 แสดงทิศทางของตัวอักษร E ว่าหันไปในทิศทางใด

ภาพที่ 27 Symbol Chart

ที่มา : Mc Longlin, J. and Lewis, R.(1994, 218) Assessing Special Students 4th ed
 NewYork: Macmillan College.

ตัวอย่างการประเมินผลอย่างไม่เป็นทางการ

1) ตัวอย่างแบบสำรวจรายการ (Checklist)

ตารางที่ 16 แสดงตัวอย่างแบบสำรวจรายการ (Checklist) วิชาสังคมศึกษาระดับ
ประถมศึกษา (Strickland & Turnbull, 1990, 480)

_____	1. เข้าใจเรื่องของชุมชนที่ตนอาศัยอยู่
_____	2. บอกได้ว่าคนอาศัยด้วยกันเป็นครอบครัวหลาย ๆ ครอบครัว
_____	3. บอกได้ว่าคนในครอบครัวอาศัยอยู่ในบ้าน
_____	4. บอกชื่อชุมชนที่ตนอาศัยอยู่
_____	5. บอกที่อยู่ของตนได้
_____	6. ชี้บ่งได้ว่าแต่ละชุมชนมีความแตกต่างกัน
_____	7. บอกอาชีพของผู้ปกครองได้
_____	8. บอกสถานที่ที่สำคัญของชุมชนได้ เช่น บ้าน โรงเรียน ร้านค้า เป็นต้น
_____	9. บอกอาชีพของคนในชุมชนได้ เช่น แพทย์ ค้าขาย เป็นต้น

ที่มา: Strickland, B.B. & Turnbull, A.P. (1990), *Developing and Implementing Individualized Education Programs* (3 rd ed.) NewYork: Merrill/Macmillan.

ตารางที่ 17 ตัวอย่างแบบสำรวจรายการ (Checklist) ที่ผู้ปกครองใช้ตรวจสอบเด็กที่มี
ปัญหาทางพฤติกรรม (Wallace & Larsen, 1978,115)

คำสั่ง อ่านข้อความให้เข้าใจแล้ววงกลมหน้าข้อที่ท่านเห็นว่าใกล้เคียงกับพฤติกรรมเด็ก

1. ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง
2. อารมณ์อ่อนไหวง่าย
3. อารมณ์เศร้าหมองบ่อย ๆ
4. คับข้องใจและสับสน
5. ไม่ค่อยแน่ใจ
6. เสียความสนใจง่าย
7. ช่วงความสนใจสั้นและสมาธิสั้น
8. ไม่สามารถทำนายพฤติกรรมได้ บางครั้งดี บางครั้งร้าย
9. มีปัญหาในการประสานงานของกล้ามเนื้อ ทำทางงุ่มง่าม เอะอะ
10. มักบ่นว่าปวดศีรษะ ปวดท้องบ่อย ๆ หรืออื่น ๆ
11. ทำทางตื่นตระหนก
12. ทำทางเหนื่อยหน่าย
13. ซ้ำอ่ำ
14. ชอบเรียกร้องความสนใจและแสดงออก
15. ทะเลาะวิวาทกับเด็กคนอื่น

ที่มา: Wallace, G. and Larsen, S.C. (1978). *Assessment of Learning Problems: Testing for Teaching*. Boston: Allyn & Bacon.

ตารางที่ 18 ตัวอย่างมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) พฤติกรรมนักเรียน
(Gearheart, 1977, 21)

	①	②	③	④	⑤
ความสามารถ ในการทำตาม คำสั่ง	⇒ สับสน ไม่ สามารถ ปฏิบัติตาม คำสั่งได้	⇒ สามารถ ปฏิบัติตามคำ สั่งทางวาจา อย่างง่าย ๆ ได้ แต่มักต้องการ ความช่วยเหลือ	⇒ สามารถ ปฏิบัติตาม คำสั่งที่คุ้น เคยและ/ หรือคำสั่งที่ ไม่ซับซ้อน	⇒ สามารถจำ และปฏิบัติ ตามคำสั่งได้	⇒ มีทักษะใน การจำและ ปฏิบัติตาม คำสั่ง
ความเข้าใจ เรื่องที่กลุ่ม อภิปราย	⇒ ไม่ค่อยใส่ใจ และ/หรือไม่ เข้าใจเรื่องที่ อภิปราย	⇒ สามารถฟัง แต่ไม่ค่อย เข้าใจเรื่องที่ อภิปราย ⇒ จิตใจไม่จด จ่ออยู่กับการ อภิปราย	⇒ ฟังและ อภิปรายเรื่อง ราวได้ตาม ระดับอายุ และระดับชั้น	⇒ เข้าใจเรื่องที่ อภิปรายได้ดี และได้ ประโยชน์ จากการ อภิปราย	⇒ มีส่วนร่วม และเข้าใจ เรื่องที่ อภิปรายได้ อย่างยอด เยี่ยม
ความสามารถ ในการจดจำ ข้อมูล	⇒ ความจำไม่ ค่อยดี	⇒ สามารถจด จำเรื่องราว และขั้นตอน ง่าย ๆ ถ้ามี การย้ำทวน บ่อย ๆ	⇒ สามารถจด จำเรื่องราว ต่าง ๆ ระดับ ปานกลาง เหมาะสมกับ อายุและ ระดับชั้น	⇒ สามารถจด จำขั้นตอน และข่าวสาร จากแหล่ง ต่าง ๆ ได้ ⇒ สามารถระลึก ข้อมูลได้	⇒ ความจำเป็น เลิศ จำทั้ง รายละเอียด และเนื้อหา
การเข้าใจ ความหมาย ของคำ	⇒ วุฒิภาวะต่ำ ในระดับของ ความเข้าใจ	⇒ ไม่สามารถ เข้าใจความ หมายของคำ ง่าย ๆ	⇒ สามารถเข้าใจคำศัพท์ได้ เหมาะสมกับ วัยและระดับ ชั้น	⇒ เข้าใจความ หมายของ ศัพท์ใน ระดับชั้นตน และคำศัพท์ ระดับสูง	⇒ มีความเข้าใจ คำศัพท์ ต่าง ๆ อย่าง เป็นเลิศ ⇒ เข้าใจคำศัพท์ ที่เป็น นามธรรม

ที่มา: Gearheart, B.R. (1977). *Learning Disabilities*, St. Louis: C.V. Mosby.

ตารางที่ 19 รายงานความก้าวหน้าของนักเรียน (Shea, 1978, 235) ระบบการให้คะแนนโดยใส่ * ช่องทักษะที่เด็กทำได้

- 0 คะแนน - ครูไม่ได้สอน
- 1 คะแนน - มีการพัฒนา
- 2 คะแนน - ต้องปรับปรุง
- 3 คะแนน - ไม่มีการพัฒนา

แบ่งภาคเรียนเป็น 4 ภาคเรียน

ความพร้อมทางการอ่าน	1	2	3	4
○ เห็นความเหมือนและความต่างของวัตถุ ○ เห็นความเหมือนและความต่างของรูปภาพ ○ อ่านรูปภาพจากซ้ายไปขวา ○ ชีบ่งสี ○ เล่นตัวต่อง่ายๆ ได้ ○ ปฏิบัติตามคำสั่งง่ายๆ ในเรื่องเกี่ยวกับวัตถุ ○ สังเกตและจดจำวัตถุจากรูปภาพได้ ○ ท่องจำที่อยู่และเบอร์โทรศัพท์ได้ ○ เขียนที่อยู่และเบอร์โทรศัพท์ได้ ○ รู้จักชื่อจริงและนามสกุลตนเอง ○ รู้จักวัน เดือน ปีเกิด ○ เขียนชื่อและนามสกุลได้ ○ จับคู่บัตรคำที่เป็นสีและสีต่างๆ ได้ถูกต้อง ○ ใช้กรรไกรได้ถูกต้อง				

ที่มา: Shea, T.M.(1978). *Teaching Children with Behavior Disorders*. St. Louis: C.V. Mosby.

ตารางที่ 20 มาตรฐานประมาณค่าเด็กที่มีความบกพร่องทางสมาธิและความสนใจ
(Attention deficits and hyperactivity disorder) (Sprague & Sleator,
1973, 726)

ชื่อเด็ก _____

แบบสังเกตของครู

ข้อมูลที่ได้ วัน..... เดือน..... พ.ศ. โดย.....

การสังเกต	ระดับกิจกรรม			
	ไม่ปรากฏ 0	เล็กน้อย 1	ปานกลาง 2	มาก 3
1. อยู่ไม่นิ่ง หรือ overactive				
2. ตื่นเต้น กระทำโดยขาดการพิจารณาใคร่ครวญ (impulsive)				
3. รบกวนเด็กคนอื่น				
4. ทำงานที่เริ่มต้นไว้องไม่เสร็จ ความสนใจสั้น				
5. สูญเสียความสนใจง่าย				
6. มีความต้องการอย่างฉับพลัน คับข้องใจง่าย				
7. ร้องไห้บ่อย				
8. เปลี่ยนแปลงอารมณ์รวดเร็วและรุนแรง				
9. อารมณ์ฉุนเฉียวและทำนายพฤติกรรมได้ยาก				
การสังเกตอื่น ๆ เพิ่มเติมจากครู _____ _____ _____				

ที่มา: Sprague, R. & Sleator, E. (1973). "Effects of Psychopharmacologic Agents on Learning Disorders" *Pediatric Clinics of North America*, 20, 726.

3) การสังเกต (Observation)

การสังเกตมักใช้กับการศึกษาเด็กในสภาพบรรยากาศของการเรียนการสอนที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาหนึ่งเพื่อบรรยายลักษณะของพฤติกรรมในห้องเรียน การมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและครู การสังเกตนี้จะใช้สังเกตเด็กประเภทใด เพื่อวัตถุประสงค์ใดก็ได้ แต่ส่วนใหญ่ใช้เพื่อสังเกตทักษะทางสังคม

บึงอร ต้นปาน (2537, 30-40) ได้รวบรวมแบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรม
เด็กพิเศษไว้ดังนี้

แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมเด็กที่มีความบกพร่องในการเรียนรู้

คำชี้แจง จงใส่เครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ตรงกับลักษณะพฤติกรรมของเด็ก

- _____ 1. เคลื่อนไหวอยู่เสมอ อยู่นิ่งไม่ได้ การเคลื่อนไหวอาจไม่จำเป็นต้องเป็นการเดิน แต่อาจ
เคลื่อนไหวร่างกายส่วนใดส่วนหนึ่ง เช่น แกว่งแขนข้างเดียวตลอดเวลา ตบเท้าลงกับพื้น
ตลอดเวลา เป็นต้น
- _____ 2. เคลื่อนไหวช้ามาก
- _____ 3. แสดงพฤติกรรมซ้ำ ๆ ตลอดเวลา ยกที่จะเปลี่ยนจากพฤติกรรมหนึ่งไปยังอีกพฤติกรรมหนึ่ง
- _____ 4. เดินงุ่มง่าม เคลื่อนไหวไม่คล่องแคล่ว หยิบหรือจับของไม่แน่น ทำให้ของตกหล่นเสมอ
- _____ 5. เดินกระเผลกกระเผลก
- _____ 6. มีอารมณ์ไม่มั่นคง
- _____ 7. มีทัศนคติไม่ดีต่อตนเอง เนื่องจากประสบความล้มเหลวบ่อย
- _____ 8. มีความสามารถไม่คงที่ เช่น วันนี้มีความสามารถทำสิ่งนี้ได้แต่พอวันรุ่งขึ้นกลับทำไม่ได้
- _____ 9. ทนต่อความผิดหวังไม่ได้ ขาดความอดทน
- _____ 10. ไม่สามารถแยกภาพจากฉากหลังได้
- _____ 11. เขียนตัวอักษรหรือวาดภาพกลับหลัง
- _____ 12. การประสานงานของกล้ามเนื้อมือและตาไม่ดี
- _____ 13. ขาดความรู้ความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย
- _____ 14. ไม่เข้าใจคำสั่ง
- _____ 15. อ่านหนังสือช้าหรืออ่านหนังสือไม่ได้
- _____ 16. เขียนหนังสือไม่ได้ใจความหรือเขียนด้วยลายมือที่อ่านไม่ออก
- _____ 17. ใช้คำไม่เหมาะสม
- _____ 18. มีช่วงความสนใจสั้น
- _____ 19. สนใจสิ่งหนึ่งสิ่งใดนานจนเกินไป
- _____ 20. ลืมง่าย จำอะไรไม่ค่อยได้
- _____ 21. ลำดับเหตุการณ์ไม่ได้
- _____ 22. มีผลการเรียนต่ำกว่าความสามารถที่แท้จริง
- _____ 23. มีความสามารถทั่วไปต่ำกว่าระดับสติปัญญาของตน

แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมเด็กปัญญาอ่อน

คำชี้แจง จงใส่เครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ตรงกับลักษณะและพฤติกรรมของเด็ก

1. ประวัติของเด็ก (สอบถามจากผู้ปกครองหรือจากทะเบียนประวัติ) ว่ามีสิ่งต่อไปนี้หรือไม่
 - ___ 1.1 คลอดก่อนกำหนด
 - ___ 1.2 มารดาตั้งครรภ์นานกว่ากำหนด
 - ___ 1.3 เมื่อแรกเกิดเด็กมีน้ำหนักน้อย
 - ___ 1.4 คลอดยาก
 - ___ 1.5 เด็กขาดอาหาร
 - ___ 1.6 ชักกระตุก
 - ___ 1.7 ได้รับบาดเจ็บที่ศีรษะ
 - ___ 1.8 มารดาอายุมากเกินไปจะมีบุตรได้
- ___ 2. มีความรู้ด้านคำศัพท์ในวงจำกัด
- ___ 3. มีพัฒนาการช้า
- ___ 4. ไม่ค่อยมีปฏิกิริยาโต้ตอบกับสิ่งรอบตัว
- ___ 5. เคลื่อนไหวเชื่องช้า รุ่มง่าม
- ___ 6. มีช่วงความสนใจสั้น
- ___ 7. ไม่มีสมาธิในการเรียน การทำงาน
- ___ 8. ไม่เข้าใจบทเรียน ต้องสอนซ้ำแล้วซ้ำอีก
- ___ 9. ชอบเล่นกับเด็กที่อายุน้อยกว่า
- ___ 10. ตอบสนองต่อสิ่งต่าง ๆ ช้า
- ___ 11. มีอารมณ์โกรธ ฉุนเฉียวบ่อย
- ___ 12. สับสนง่าย
- ___ 13. มักปฏิบัติตามคำสั่งไม่ได้
- ___ 14. สรุปลความไม่ค่อยได้
- ___ 15. ชอบลอกเลียนแบบ ไม่ใช้ความคิดของตนเอง
- ___ 16. ต้องอยู่ภายใต้การควบคุมและดูแลตลอดเวลา
- ___ 17. ไม่สนใจสิ่งรอบตัว
- ___ 18. ชอบทำอะไรซ้ำ ๆ ในลักษณะเดิม
- ___ 19. จิตใจออกแวกง่าย

แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางการมองเห็น

คำชี้แจง จงใส่เครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ตรงกับลักษณะและพฤติกรรมของเด็ก

- _____ 1. ขอบตาแดง
- _____ 2. น้ำตาไหลตลอดเวลา
- _____ 3. เปลือกตาบวมเสมอ
- _____ 4. ขยี้ตาบ่อย ๆ
- _____ 5. กระพริบตาบ่อย ๆ
- _____ 6. มักบ่นว่าเวียนศีรษะมองไม่เห็นกระดาน
- _____ 7. มักบ่นว่าปวดตา
- _____ 8. ตาเข สายตาทำงานไม่ประสานกัน
- _____ 9. กรอกตาไปมาบ่อย ๆ
- _____ 10. เหม่อลอย ฝันกลางวัน
- _____ 11. ไม่สนใจสีหน้าท่าทางของผู้พูดด้วย
- _____ 12. ไม่สนใจสิ่งทีเคลื่อนมาในสายตา
- _____ 13. ไม่สามารถประกอบกิจกรรมได้ดีโดยเฉพาะกิจกรรมที่เกี่ยวกับการประสานงานของกล้ามเนื้อมือและสายตา
- _____ 14. คาดคะเนระยะทางไม่ถูกต้อง
- _____ 15. หลับตาเมื่อพยายามมองวัตถุ
- _____ 16. มองไม่เห็นสิ่งของในเส้นทางเดิน มักเดินชนคนหรือของบ่อย ๆ
- _____ 17. เดินด้วยความระมัดระวังและเดินช้า ๆ
- _____ 18. ไม่สนใจต่อแสง
- _____ 19. เอียงศีรษะเมื่อพยายามมองวัตถุ
- _____ 20. ใช้ประสาทสัมผัสด้านอื่นในการรับรู้

แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

คำชี้แจง จงใส่เครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ตรงกับลักษณะและพฤติกรรมของเด็ก

1. ลักษณะทางการพูดของเด็ก
 - ___ 1.1 พูดไม่ชัด โดยเฉพาะเสียง ก ช ด ส ง
 - ___ 1.2 พูดแล้วฟังไม่ค่อยเข้าใจ
 - ___ 1.3 พูดด้วยเสียงค่อยหรือดังจนเกินไป
2. พฤติกรรมทั่วไป
 - ___ 2.1 ฟังคำพูดไม่เข้าใจ มักจะให้ผู้พูดถามซ้ำหรือพูดซ้ำ
 - ___ 2.2 ปฏิบัติตามคำสั่งไม่ได้ หรือปฏิบัติไม่ถูกต้อง
 - ___ 2.3 เรียกไม่ขาน ไม่มีปฏิกิริยาต่อเสียงเรียกของครู
 - ___ 2.4 ตอบคำถามไม่ถูกต้องตามที่ถาม
 - ___ 2.5 ต้องให้ผู้ถามมองหน้าเด็ก เด็กจึงจะเข้าใจดีขึ้น
 - ___ 2.6 ต้องจ้องหน้าผู้พูดตลอดเวลาที่พูด
 - ___ 2.7 เมื่อครูถามมักจะมองดูคนอื่นที่อยู่รอบ ๆ ก่อนแล้วปฏิบัติตามคนรอบ ๆ
 - ___ 2.8 มีผลการเรียนต่ำกว่าระดับความสามารถที่แท้จริง
 - ___ 2.9 มักรบกวนการทำงานของผู้อื่นโดยที่ตนไม่ได้ตั้งใจ
 - ___ 2.10 ไม่สนใจเมื่อคนอื่นพูดด้วย ไม่สนใจบทเรียน
 - ___ 2.11 ตะแคงหูฟังหรือป้องหูฟังเมื่อครูพูด
 - ___ 2.12 แสดงความแปลกใจหรือฉงนสนเท่ห์ทางใบหน้า
 - ___ 2.13 แสดงอาการเบื่อง่ายโดยเฉพาะเมื่อฟังครูพูด
 - ___ 2.14 มักบ่นว่าไม่เข้าใจสิ่งที่ครูพูด
 - ___ 2.15 ไม่สนใจต่อเสียงรบกวน
 - ___ 2.16 ใช้มือและท่าทางประกอบการพูดมากกว่าคนอื่น
 - ___ 2.17 มักจะเดินไม่ค่อยตรงเมื่อถูกปิดตา

แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย

คำชี้แจง จงใส่เครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ตรงกับลักษณะและพฤติกรรมของเด็ก

- _____ 1. ลำตัวไม่ตรง
- _____ 2. เท้าข้อม คด ผิดปกติ
- _____ 3. หลังโก่ง
- _____ 4. เดินไม่ได้ เดินไม่ตรง เดินลำบาก
- _____ 5. เท้าโต หรือเล็กกว่าปกติ
- _____ 6. เดินโดยใช้ไม้ค้ำ
- _____ 7. เดินโดยใช้สายรัดเท้า
- _____ 8. กล้ามเนื้อแขนขาไม่แข็งแรง
- _____ 9. เดินขุ่มง่าม เดินไม่ตรงทาง
- _____ 10. แสดงอาการเจ็บปวดขณะเดินหรือออกกำลังกาย
- _____ 11. การเดินไม่สม่ำเสมอ มีอาการกระตุกขณะก้าวขา
- _____ 12. กระตุก ข้อต่อ และกล้ามเนื้อมีลักษณะผิดปกติอย่างเห็นได้ชัดเมื่อมองดูจากภายนอก
- _____ 13. หกล้มบ่อย

แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมเด็กที่มีปัญหาทางอารมณ์และพฤติกรรม

คำชี้แจง จงใส่เครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ตรงกับลักษณะและพฤติกรรมของเด็ก

- _____ 1. แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวหากครูบอกให้เปลี่ยนกิจกรรม
- _____ 2. แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวหรือร้องไห้ และดินลงกับพื้นเมื่อถูกว่ากล่าวตักเตือน
- _____ 3. มีท่าทางหวาดกลัว
- _____ 4. ปัสสาวะราดหรือปัสสาวะไม่เลือกที่
- _____ 5. มีพฤติกรรมถดถอย กล่าวร้ายต่อคนอื่น
- _____ 6. ขาดความรับผิดชอบ กล่าวร้ายคนอื่น
- _____ 7. ซ้ำๆ อย่างมาก
- _____ 8. ขาดความสนใจในการเรียนหรือการทำงาน
- _____ 9. ต้องการความสนใจและการเอาใจใส่จากครูหรือผู้ปกครองมากเกินไป
- _____ 10. แสดงตนว่าตนต้องได้รับบริการก่อนคนอื่นเสมอ
- _____ 11. มีทัศนคติไม่ดีต่อตนเอง
- _____ 12. มีพฤติกรรมแปลก ๆ และแตกต่างไปจากเด็กทั่วไป
- _____ 13. ไม่มีเพื่อน เข้ากับคนอื่นไม่ได้
- _____ 14. มีปัญหาในการเรียน
- _____ 15. มักบ่นว่าเจ็บปวดร่างกาย
- _____ 16. โกรธง่าย ฉุนเฉียวโดยไม่มีเหตุผลเพียงพอ
- _____ 17. ชอบอยู่คนเดียว ไม่ร่วมกิจกรรมกับคนอื่น
- _____ 18. เพื่อนไม่ชอบและไม่อยากเล่นด้วย
- _____ 19. มีพฤติกรรมคล้ายเด็ก มีพฤติกรรมด้อยกว่าเด็กในวัยเดียวกัน
- _____ 20. มีท่าทางเหม่อลอย ฝันกลางวัน

แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมเด็กที่มีความบกพร่องทางการพูด

คำชี้แจง จงใส่เครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ตรงกับลักษณะและพฤติกรรมของเด็ก

- _____ 1. ใช้เสียงพยัญชนะแทนกัน เช่น แทนที่จะพูดว่า “นาฬิกา” พูดว่า “นาทิกกา” เป็นต้น
- _____ 2. ออกเสียงสระหรือพยัญชนะไม่ครบถ้วน เช่น ชนน เป็น ทนม กล้วย เป็น ก้วย เป็นต้น
- _____ 3. พูดด้วยน้ำเสียงที่ไม่ชัดเจน เป็นเสียงพึมพำฟังแล้วไม่เข้าใจ
- _____ 4. พูดด้วยเสียงค่อยเกินไปจนฟังไม่ได้ยิน
- _____ 5. พูดติดอ่าง
- _____ 6. พยายามพูดแต่ไม่มีเสียง
- _____ 7. ใช้ท่าทางประกอบมากเกินไปจนความจำเป็นในขณะพูด เช่น ใช้มือหรือภาษาท่าทางประกอบการพูด
- _____ 8. ออกเสียงทุกคำเป็นเสียง อ หมด เช่น กินข้าว เป็น อินอ้าว เป็นต้น
- _____ 9. จำแนกเสียงสูงและต่ำไม่ได้
- _____ 10. เปล่งเสียงสูงและต่ำไม่ได้
- _____ 11. ออกเสียงสูงและต่ำผิด ออกเสียงวรรณยุกต์ผิด
- _____ 12. พูดด้วยความดังหลายระดับ จากค่อยเป็นดัง ดังเป็นค่อยในประโยคเดียวกัน
- _____ 13. พูดไม่ถูกต้องตามหลักภาษา
- _____ 14. พูดด้วยเสียงเพี้ยนมาก ฟังไม่เข้าใจ
- _____ 15. พูดตะกุกตะกักจนฟังไม่เข้าใจ

ข้อดีและข้อจำกัดของกลยุทธ์การประเมินผล

เคิร์ก กาแลคเซอร์ และอนาสตาซิว (Kirk, Gallagher & Anastasiow, 1993) ได้เสนอจุดเด่นและจุดบกพร่องของกลยุทธ์ในการประเมินผลทางด้านแบบทดสอบแบบอิงกลุ่ม การสัมภาษณ์ การสังเกต และการประเมินอย่างไม่เป็นทางการดังตารางที่ 21

ตารางที่ 21 แสดงกลยุทธ์ในการประเมินผล : ข้อดีและข้อจำกัดแต่ละวิธี

กลยุทธ์	ข้อดี	ข้อจำกัด
แบบทดสอบแบบอิงกลุ่ม	เปรียบเทียบความสามารถของเด็กแต่ละคนกับกลุ่มได้ เช่น แบบทดสอบวัดความสามารถทางสติปัญญาเพื่อเป็นตัวชี้ระดับความสามารถของเด็ก	ไม่มีการอธิบายถึงผลที่ได้และคะแนนสำหรับเด็กที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรมนั้นไม่เหมาะสมที่จะเปรียบเทียบกับกลุ่ม
การสัมภาษณ์	ข้อมูลที่ได้จากเด็ก ผู้ปกครอง ครู หรือบุคคลอื่น ช่วยให้เกิดความกระจ่างในการเป็นข้อมูลพื้นฐานทางด้านความสามารถของเด็ก	ข้อจำกัดของการสัมภาษณ์คือผู้สัมภาษณ์อาจอิงเรื่องส่วนตัว โดยขึ้นกับข้อจำกัดทางประสบการณ์และอาจสอดแทรกความมีอคติก็ได้
การสังเกต	การสังเกตทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมเด็กในสภาพแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนในการช่วยเหลือเด็กเบื้องต้น	เวลานับเป็นข้อจำกัดที่สำคัญในการสังเกต เนื่องจากเด็กอาจไม่แสดงพฤติกรรมที่ต้องการศึกษาในช่วงเวลาของการสังเกตก็ได้
การประเมินอย่างไม่เป็นทางการ	ข้อมูลที่ได้จากแบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นโดยเฉพาะตัวอย่างเรื่องของภาษาหรือการบรรยายลักษณะของเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตเด็กจะเป็นข้อมูลที่เกิดความรู้อย่างแท้จริงในการวางแผนการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ	การประเมินผลอย่างไม่เป็นทางการควรทำด้วยความระมัดระวัง เนื่องจากอาจสังเกตอาจไม่ได้รับข้อมูลทางด้านพฤติกรรมที่ต้องการจะศึกษาจริงๆ เป็นต้น